

Věčný domov

Kateřina Hurdálková (3. místo v I. kategorii)

„...a malá, ta je skama?“

„No, to je vnučka od Mařeny, ta těch raubířů má.“

„Ty děcka lítajou, já si nepamatuju, že bysme my takto na těch kolách jezdily.“

„Tys taky nikdá porádný kolo neměla...“

Vzpomínám si, že jsem ty rozhovory dycky nesnášela. Možná jsem jim jenom tolik nerozuměla a nedokázala pochopit, co to je, když sa pro vás stane lavečka, která před dvaceti lety byla natřená na zeleno, jediným cílem dne a celým světem bude pro vás vaša rodná vesnica.

Včil jsem jednou z nich. Zůstala jsem stejně jako všechny tetky přede mnou před barákem někde na jižní Moravě u starých bříz a vrb lemovaných kolem potoka, které jsou ve skutečnosti splašky, a aspoň jednou za život do nich každý děcko spadne, i kdyby jen nohou.

„Anduleno, hlavně z toho stroma nespadni,“ nakouknula jsem po mé pravnučce, která sa snažila dostat na tu nejvyšší větvu.

„Když tak si odře koleno, no. Sa hnedká nepaprč, jitrnico,“ brblaly vedle mě holky. Ta jedna je moje nejlepší kamarádka od mala. Chodily jsme spolu i do školy. Druhá je o dva roky starší než my dvě. Taky už pěkně chrchle, babka jedna. Mohla bych si sázet, které z vesnice půjdeme příští tejdén na funus.

„Jo, holky. Víte, že stará Prošková má zase další vnučku?“

„No ba. Já jejich ještě viděla s břuchem, dycky chodila na procházku s těma dvouma malýma. To sou takoví kluci, šak ste je určitě viděli teď na té velikonoční besídce, ne?“ Ta starší sa zahleděla do prašné cesty. Když mi bylo čtrnáct, dělali ve vesnici novou asfaltku, šeci brusili jak diví. Teď je to samá díra a listí. Přijel stříbrný mercedes. Tamara, manželka mého syna, mi veze nějaký papíry na podepsání.

„A co to ta od toho tvojeho má zase za nový auto?“

„No, v tom já sa nevyznám, jak to se Zbyňkem mají.“

Mezi tím vystoupila Tamara. Vypadá jako já za mlada. Svatá Marijo, kde jsou ty časy?

„Ahoj, babi. Tak vám to vezu,“ a přes silnici na mě mává s modrou složkou.

„Ani, běž babičce pomoct, dělej.“

Modrooká, blondatá po obouch rodičách skočila z břízy důle, dopadla pěkně na nohy a na ruky, tak jak ju to Zbyněk učil, jenom trochu kolena si zasvinila od trávy. Utíkala ke mně, podala mi hůlku a vzala za ruku. Pár kroků od baráku mě pustila, aby objala maminku.

„Andulo, no děláš si srandu, že ses tak zašpinila. A nešahěj na mě s neumytýma rukama, já jedu z práce. Zajímalo by mě, jak to vyperu.“

„Tamaro, tož nerychtuj ju. Já jí dala nějaký hadry na lítačku po Zbyňkovi, když byl malej. Ono sa to porád hodí.“ A pokračovala jsem pomalou chůzí směrem k vratům. Holky zůstaly ještě sedět na lavečce, šak zejtra tam budou zas.

Došly jsme všechny do kuchyně. Z trouby jsem vytáhla ještě teplou buchtu.

„Anko, běž ještě na čerstvý luft.“ Cpala sa buchtou, s plnou pusou něco zabrbkala a sedla si na zápraží a snažila sa kočku krmit kusama z drobenky a myslila si, že to nevidím. Bylo už něco po třetí hodině, seděla jenom v krátkým rukávu hezky na sluníčku.

„Běž klidně dat aj slipkám,“ a pak už jsem poslouchala, co mi chtěla Tamara.

„Babi, tady si vezměte propisku a podepište to,“ usmívala sa jak andílek, ale ten pohled já dobře znám.

„Počkej, vezmu si brýle a přečtu si to. Takový lejtstro.“

„To nemusíte, já to četla za vás,“ snažila sa to zakrýt dalším a dalším papírem.

První brýle byly v zástěře, dala jsem si je, zaostříla a přečetla „Penzion seniorů“.

„Vy mě chcete odvést s sebou do Prahy?“

„Babi, nemůžeme se Zbyňkem jinak. Máme tam práci a každý pátek sem vozit Aničku nejde a v neděli zase vyzvedávat. Nestíhá dělat úkoly. A vy to tady taky brzo nezvládnete. Kdo se postará o slepice? A prasata vám stejně chodí krmit Venca od vedle. Promyslete si to.“

„Nic si promyšlet nebudu, milá zlatá. Jsem tu doma a Anička taky.“

„Já věřím, že přece jenom ano.“

„Vůbec nevíš, co to tu pro mě je. Můj tata pocházel z Krkonoš a matka bydlela v Brně. Tento barák, kde teď já bydlím, je stejně starej jako já, nastěhovali jsme sa, když jsem sa narodila. Moje dětství tady bylo nejlepší. My sme tady byli šťastní.“

„Já vám věřím...“

„Nepřerušuj mě, chci ti říct něco, co si ode mě vezmeš, než umřu. No, kde jsem to skončila? Jo, jako malá jsem lezla nejlíp ze šeckých po stromech, táta a šeci stráci sbírali víno, stejně tak i moje matka a teta. Běhala jsem po vesnici s tou starou babkou, co teď sedí venku, v teplákách jsem jezdila po zadku na kopcích za vinohradama. Kdybys věděla, co jsem měla modřin po hnátech. Chodila jsem potom s ní i do stárek, celé léto jsme prožily spolu, včetně hodů. A těch bunkrů, co jsme si stavěly.“

Tamara sa nadechla a nervózně klepala do stolu gelovýma nehtama.

„To co ty máš na rukách, to jsem taky mívala. Tolik mně připomínáš mě.“

Znovu sa nadechla a nechápavě zakroutila hlavou.

„To byly léta. Ty, co mě tolik změnilo. Začala jsem studovat jinou školu než všichni ostatní. Přicházela do styku s úplně jinými lidmi. Chytřejšími, vyspělejšími. Ti ostatní chlapi tady shnili. A já jim to přála. Milovala jsem Brno. Tu anonymitu, veliký obchody. Táhl mě to ke stylu. Nechtěla jsem sa vdát za traktoristu, co si ani nevzpomene, že tu jsem. A tak jsem sa zamilovala do úplně někomu jinému. Poznali jsme sa jak jinak než ve městě. Byl úplně jiný než ti všichni, co chodili do učiliště u nás v Hustopečích. Byl cílevědomý, inteligentní, uměl skvěle anglicky. Byla to dlouhá láska, která přešla až ve veselku. Bylo mi devatenáct, když mě požádal o ruku s prosbou, že sa odstěhujeme z tohoto prašivého státu, ze zapomenuté Evropy. Chtěl do Ameriky. To byl jeho životní sen a já jsem mu vyhověla. Sbalili jsme si pár věcí, dostala jsem peníze od rodičů, co mi spořili, abych mohla studovat, a za slz všech jsme odletěli do Kanady. První čtvrt rok byl těžký, nikoho jsem neznala, byla jsem doma sama, ale i tak jsem sa ho pořád snažila brát jako pohádku, otěhotněla jsem, on si našel práci a vzali jsme si půjčku na dům, který jsme tolik chteli. Byla jsem v sedmém měsíci, měly to být naše první společný Vánoce...“ Odmlčela jsem sa na delší dobu a přešla do ložnice. A otevřela TEN šuplík.

„Na...“ podala jsem jí jeho fotku.

„Měly být? Co se stalo, babi?“

„Umřel, jel domů z práce. Nějakej mikrospánek nebo co. Zhroutila jsem se. V únoru jsem porodila Zbyňka, snažila sa sžít se snem mé lásky, ale bylo to opravdu těžký. Nic mě tam nedrželo, žádná vzpomínky, žádná rodina, nikoho jsem neměla. A tak jsem ještě dřív, než si je to Zbyněk schopnej pamatovat, tak jsem sa vrátila domů. Semka na Moravu. I když to pak bylo pro mě moc těžký.“

Víš, protože tady nejenom, že děláme to nejlepší víno. To vy, Pražáci ale nepoznáte, co je dobrý. I Zbyněk mě zklamal, že nezostal tady. A i když sa všechno rozváží k vám a dál do širého světa, něco tady ostává a to nikdo, kdo tu nebydlí, nebude mět. Vyrábí sa tady totiž láska k životu. To sa totiž nedá enom tak naučit milovat Moravu, mít vztah k panoramě Pálavy. Tož to musíš mít slunko v duši. Musíš vědět, že budeš vínečko pít celý život. A nemysli si, že my Moraváci sa po slivce neoklepem, kdo sa neoklepe, tak to už není dobrý. My si pomáháme, my sme rodina. To ty ale nikdá nepochopíš. Proto to já nikdá nepodepíšu.“ Tamara nevěděla co říct. Vzala si kabelku a otočila se k zápraží.

„Aničko, rozluč se s babičkou,“ zavolala na dvorek. Zvládla jsem sa vyštrachat na cestu, bylo včil kolem klekánic, holky na lavečce nebyly a Anička s Tamarou odjely do Prahy i s modrýma složkama.

V tomhle baráku já dožiju, děvčico. Pousmála jsem sa. Protože ne nadarmo sa na Moravě pěstuje spokojený, mírumilovný a vesalý život. A ten někdo cizí enom tak nebude mět.